

Jogi alapismeretek és adatvédelem az informatikában

Mikes Lili – Pongó Tamás – Sulyok Márton – Szakály Zsuzsa

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. A normatív rendszerek

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Jog – vallás - erkölcs

- Társadalomtudományok
- Jogtudomány
- Az alkotmányjog tudománya
- Jog és vallás viszonya
- Jog és erkölcs viszonya
- Jog – vallás – erkölcs kölcsönhatása

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Érvényesség és hatályosság

- Érvényesség fogalma
- Érvényesség feltételei:
 - Alkotó szerv
 - Forma
 - Eljárás
 - Kihirdetés
 - Rendszer
- Hatály fogalma
- Hatály típusai:
 - Időbeli hatály
 - Területi hatály
 - Személyi hatály
 - Tárgyi hatály

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Jogalkotás

- Jogi norma létrejötte
- Írott jog
- Szokásjog
- Jogalkotás típusai
- Hibás jogalkotás

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Állami kényszer

- Az állam kialakulása
- Történelmi fejlődés
- Az állam fogalma
 - Terület
 - Népeesség
 - Főhatalom
- Az állami kényszer

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A jogi norma

- Tárgyi jog
- Alanyi jog
- Jogviszony
- Jogszabály
- Jogrendszer
- Jogi norma
- Jogforrás
- Jogalany

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

2. Magyarország és az Európai Unió kapcsolata

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Alapfogalmak

- Államforma
 - Monarchia
 - Köztársaság
- Kormányforma
 - Prezidenciális
 - Félprezidenciális
 - Parlamentáris
- Államszerkezet
 - Unitárius
 - Szövetségi

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az Európai Unió I.

- Fogalma
- Rövid története
- Az alapító szerződések
- A tagállamok
- Az uniós polgárság
- A négy szabadság

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az Európai Unió II.

- Európai Bizottság
- Európai Unió Bírósága
- Európai Parlament
- Európai Tanács
- Európai Bankok Központi Rendszere
- Európai Ombudsman
- Európai Alapjogi Ügynökség
- Frontex

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Magyarország az Európai Unióban I.

- Alaptörvény E) cikk
- Európai parlamenti választások
- Az országgyűlés szerepe
- A kormány szerepe
- Kihirdetés és implementáció
- Scrutiny-eljárás

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Magyarország az Európai Unióban II.

- Az európai uniós jog elsődlegessége
- Az Európai Unió Bíróságának gyakorlata
- Alkotmányos identitás
- Az alkotmány magja
- Lisszabon-határozatok
- A tagállami alkotmánybíróságok és az Európai Unió kapcsolata

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Közhatalmi szervek Magyarországon I.

- Országgyűlés
- Köztársasági elnök
- Kormány
- Kúria
- Alkotmánybíróság
- Alapvető jogok biztosa
- Országos Bírósági Hivatal
- Legfőbb Ügyészség

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Közhatalmi szervek Magyarországon II.

- Magyar Nemzeti Bank
- Állami Számvevőszék
- Önkormányzatok
- Bírósági szervezetrendszer
- Ügyészségi szervezetrendszer
- Közigazgatási szervezetrendszer
- Rend- és honvédelmi szervek

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3. Az alkotmányos demokrácia alapelvei

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Jogállamiság I.

- Joguralom
- Rule of Law
- Történeti áttekintés
- A magyar Alkotmánybíróság gyakorlata
- Jogbiztonság
- Kellő felkészülési idő
- Normavilágosság elve

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Jogállamiság II.

- A jogállamiság elemei a Velencei Bizottság szerint:
 - A jog uralma
 - Jogbiztonság
 - Önkényesség tilalma
 - Független bírói szervekhez fordulás joga
 - Emberi jogok védelme
 - Diszkrimináció tilalma

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Szuverenitás

- Szuverenitás fogalma
- Külső és belső szuverenitás
- Szuverenitás-elméletek
- Népszuverenitás
- Állampolgárság:
 - Fogalma
 - Megszerzése
 - Szabályai

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Hatalommegosztás

- A három hatalmi ág
- Locke
- Montesquieu
- USA – minta
- Bibó elmélete
- A hatalommegosztás garanciái

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Emberi jogok védelme

- Az emberi jogok jelentősége
- Az emberi jogok generációi
- Az emberi jogok nemzetközi védelme
- Az emberi jogok európai védelme
- Az emberi jogok magyarországi védelme

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Demokrácia

- Fogalmi kísérletek
- Ellentétei
 - Diktatúra
 - Autokrácia
- Alaptörvény B) cikk
- Szabad választások
- Pluralizmus
- Egyéni jogvédelem

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

4. A jogforrási rendszer

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Jogforrástani alapismeretek

- Jogforrás fogalma
- Jogalany, jogviszony
- Érvényesség, hatályosság, alkalmazhatóság
- Alaptörvény T) cikk
- Alaptörvény Q) cikk
- 2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról
- 2010. évi CXXXI. törvény a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Hazai jogforrások I.

- Alaptörvény
- Sarkalatos törvény
- Egyszerű törvény
- Nemzetközi szerződést kihirdető törvény
- Törvényerejű rendelet
- Alkotmánybírósági határozat
- Kúria jogegységi határozata

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Hazai jogforrások II.

- Kormányrendelet
- Miniszterelnöki rendelet
- Miniszteri rendelet
- Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete
- Önkormányzati rendelet
- Közjogi szervezetszabályozó eszközök
 - Normatív utasítás
 - Normatív határozat

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A jogalkotás folyamata

- Jogalkotási ciklus
- Törvényalkotás folyamata
- Kormányrendelet alkotásának folyamata
- Miniszteri rendelet alkotásának folyamata
- Önkormányzati rendelet alkotásának folyamata
- Nemzetközi szerződések transzformációja

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Nemzeti és nemzetközi jog viszonya

- Alaptörvény Q) cikk
- Monista rendszer
- Dualista rendszer
- Nemzetközi jog elemei
- Országgyűlés szerepe
- Kormány szerepe
- Egyeztetési eljárás
- Kizárólagos hatáskörök

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Nemzeti és európai uniós jog viszonya

- Alaptörvény E) cikk
- Szubszidiaritás
- Európai uniós jog elsőbbsége
- Tagállami alkotmánybíróságok szerepe
- Európai Unió Bíróságának szerepe
- Előzetes döntéshozatali eljárás

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

5. Az emberi jogok alapkérdései

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az emberi jogok története

- Európai eredet
- Természetjog
- Anglia, XVII. Század
- Virginiai Nyilatkozat
- Francia forradalom
- Ember és Polgár Jogainak Deklarációja
- Alkotmányos állam követelményei

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Alapfogalmak

- Emberi jogok
- Alkotmányos jogok
- Állampolgári jogok
- Emberi jogok – az állam intézményvédelmi kötelezettsége
- Közösségi és egyéni szemlélet
- Alaptörvény :
 - Nemzeti hitvallás
 - O) cikk

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Alkotmányos szabályozás szerinti csoportosítás

- Alkotmányos alapjogok
 - Klasszikus
 - Kikényszeríthető
- Alapjognak nem minősülő alkotmányos jogok
 - Állami intézkedés
 - Jogalkotás
- Államcél
 - Nincs kikényszeríthetőség
 - Állami mindenkori teljesítőképesége

Generációk szerinti csoportosítás

- Első generáció
 - Klasszikus szabadságjogok
 - Polgári és politikai jogok
 - Az állam be nem avatkozása
- Második generáció
 - Szociális jogok
 - Állami beavatkozás szükséges
- Harmadik generáció
 - Kollektív jogok
 - Globalizáció

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Alapjogok korlátozása I.

- Korlátozhatatlan jogok
 - Abszolút
 - Élet és emberi méltóság
- Időlegesen korlátozható jogok
 - Rendkívüli helyzet
 - Garanciák
- Korlátozható jogok
 - Kollízió

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Alapjogok korlátozása II.

- Nemzetközi szint - egyezmények
- Állami szint - törvény
- Szükségességi-arányossági teszt
- Közérdekűségi teszt
- Ésszerűségi teszt

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

6. A diszkrimináció tilalma

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Alapfogalmak

- Jogegyenlőség
- Törvény előtti egyenlőség
- Diszkrimináció tilalma
- Hátrányos megkülönböztetés
- Pozitív diszkrimináció
- Affirmative action
- Egyenlő jogvédelem
- Hasonló helyzet – heterogén csoport

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Hazai védelem

- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Védett tulajdonságok
- Közvetlen hátrányos megkülönböztetés
- Közvetett hátrányos megkülönböztetés
- Zaklatás
- Megtorlás
- Jogellenes elkülönítés
- Előnyben részesítés

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Nemzetközi védelem

- ENSZ
- Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata
- Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya
- Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya
- Európa Tanács
- Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről
- Európai Unió
- Alapjogi Charta

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Egyenlő Bánásmód Hatóság főbb feladatai

- vizsgálatot folytat annak megállapítására, hogy megsértették-e az egyenlő bánásmód követelményét;
- pert indíthat a jogaikban sértett személyek és csoportok jogainak védelmében;
- véleményezi az egyenlő bánásmódot érintő jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök és jelentések tervezeteit;
- az érintettek számára folyamatos tájékoztatást ad és segítséget nyújt az egyenlő bánásmód megsértése elleni fellépéshez;
- közreműködik az egyenlő bánásmód követelményével kapcsolatban nemzetközi szervezetek, így különösen az Európa Tanács számára készülő kormányzati jelentések elkészítésében;
- közreműködik az Európai Unió Bizottsága számára az egyenlő bánásmódra vonatkozó irányelvek harmonizációjáról szóló jelentések elkészítésében;

Jogkövetkezmények

- a jogsértő állapot megszüntetésének elrendelése
- a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsításának megtiltása
- a jogerős határozatának - a jogsértő nyilvános adatainak kivételével személyazonosításra alkalmatlan módon - nyilvános közzétételének elrendelése
- bírság kiszabása
- külön törvényben meghatározott jogkövetkezmény alkalmazása.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Egyes területeken való érvényesítés

- Foglalkoztatás
- Szociális biztonság és egészségügy
- Lakhatás
- Oktatás és képzés
- Áruk forgalma és szolgáltatások igénybevétele
- Paritásos rendszerek
- USA-példa

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

7. Az alapjogok védelme hazánkban

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Alapvető védelem

- Alaptörvény
- Törvények
- Jogállamiság
- Megfelelő intézményrendszer
- Gyakorlati érvényesülés
- Speciális szervek

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Alkotmánybíróság I.

- Speciális szerv
- Alkotmánybíróságok típusai:
 - Decentralizált
 - Centralizált
 - Vegyes
 - Nincs alkotmánybíróság
- Az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve
- Alapjogi bíráskodás

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Alkotmánybíróság II.

- Alkotmányjogi panasz
 - Valódi
 - Közvetlen
 - Régi
- Jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata
- Utólagos normakontroll
- Előzetes normakontroll
- Állambíráskodás

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az alapvető jogok biztosa

- Ombudsman
- 4 ombudsman
- Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
- Visszásság
- Vizsgálatok folytatása
- Közvélemény figyelmének felhívása problémákra
- Jelentések

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Rendes bíróságok

- **Alaptörvény XXVIII. cikk**

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

- Személyiségi jogok általános védelme
- Sérelemdíj

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Speciális jogvédelem

- Egyenlő Bánásmód Hatóság
- Áldozatsegítő Szolgálat
- Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központ (OBDK)
- Független Rendészeti Panasztestület
- Ügyészség
- Fogyasztóvédelmi hatóság
- Jogsegély Szolgálat

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Civil szféra

- Helsinkai Bizottság
- Társaság a Szabadságjogokért Közhasznú Egyesület
- Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület
- Legyen jobb a gyermekeknek
- Magyar Vöröskereszt
- Nemzetközi szervezetek magyar képviseletei

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

8. Az emberi jogok nemzetközi védelme

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Nemzetközi szint - Egyesült Nemzetek Szervezete

- Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya (1966)
- Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (1966)
- Emberi Jogi Tanács
- Nemzetközi Bíróság
- Speciális bizottságok egyes alapjogok védelmére

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Speciális szervek

- UNICEF – az ENSZ Gyermekalapja
- UNESCO – az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete
- UNHCR – Menekültügyi Főbiztosság
- UNIFEM – az ENSZ Fejlesztési Alapja a Nőkért
(nemek közötti egyenlőség)
- UNDP – az ENSZ Fejlesztési Programja
- INSTRAW – ENSZ Nemzetközi Nőügyi Kutató-és
Képzőközpontja

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Regionális szint – Európai Unió

- Gazdasági célok, jogvédelem fokozatos megjelenése
- Európai Unió Bírósága
- Alapjogi Charta (2000)
- Lisszaboni Szerződés (2007)
- Alapjogi Ügynökség (Bécs)
- Frontex (Varsó)
- European Institute for Gender Equality (EIGE)

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Regionális szint – Európa Tanács

- Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (1950)
- Európai Szociális Karta (1961)
- Emberi Jogok Európai Bírósága
 - Strasbourg
 - Állam – állam
 - Állam – egyén
 - Kártérítés
 - Eljárás ésszerű határidőn belüli befejezése

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Civil szervezetek

- Máltai Szeretetszolgálat
- Vöröskereszt
- Vörös Félhold
- Greenpeace
- Orvosok Határok Nélkül
- Transparency International
- Amnesty International

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

9. Magánszféra- és személyiségvédelem

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Összefüggés az emberi méltósággal

- Alaptörvény II. Cikk: *„Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz.”*
- Abszolút jellegű, korlátozhatatlan és minden más jogot megelőző alapjogok
- Anyajogok
- Emberi méltósághoz való jog az általános személyiségi jog egyik megfogalmazása [8/1990 (IV. 23.) AB határozat]
- Oszthatatlansági elv [64/1991 (XII. 17.) AB határozat]

A személyiség alkotmányjogon túli védelme

- Közjog és a magánjog oldaláról is védelmezett
- Személyiségvédelem a polgári jogban
 - „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja.” [Ptk. 2:42. § (1)]
 - Nevesített személyiségi jogokat sértő magatartások
 - Sérelemdíj

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Személyiségvédelem a büntetőjogban

- személyiség integritásának védelme
- nevesített tényállások:
 - személyes adattal visszaélés,
 - magántitok megsértése,
 - levéltitok megsértése,
 - rágalmazás,
 - becsületsértés,
 - tiltott adatszerzés,
 - információs rendszer vagy adat megsértése,
 - információs rendszer védelmét biztosító technikai intézkedés kijátszása

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Információs társadalom – A személyiségvédelem táguló határai

- információs önrendelkezési jog
- merev jogi szabályozás helyett rugalmas normaalkotás és a szervezeti önszabályozás
- privacy by design; PET (Privacy Enhancing Technology, magánszféra-erősítő technológia)
- „felejtéshez való jog” (right to be forgotten)

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A magánélet védelme (privacy)

- „magánélet tiszteletben tartásához való jog”
 - egyéni, személyes magánszféra (personal privacy)
 - data privacy, information(al) privacy
 - workplace privacy
 - e-privacy, internet privacy
- Samuel Warren és Louis Brandeis az egyedüllét jogaként határozták meg a magánszférát
- William Prosser: a privacy megsértése (invasion of privacy) tipikusan a szerződésen kívüli károkozás (tort) egyik intézménye

Személyes adatok védelméhez való jog: privacy-hez kapcsolódó alkotmányos alapjog

Magánszféra megközelítési lehetőségei:

- célja, hogy az egyén meghatározhassa, hogy vele kapcsolatban mely információk jussanak mások tudomására;
- biztosítja a fenti adatok feletti ellenőrzés lehetőségét;
- állapotokat is leírhat, amelyekben az egyénhez való hozzáférés korlátozott;
- az a terület, amelynek határait társadalomra általában jellemző kíváncsiság és megfigyelés alakítják

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A magánszféra, az információs önrendelkezési jog és a személyes adatok védelme

Privacy védelme nem terjed ki minden személyes adatra - a személyes adatok védelméhez való jog minden személyes adatra és minden felhasználásra kiterjed

- Személyes adatok védelméhez való jog „tartalmi oldala”: információs önrendelkezés
- Információszabadság
- Adatvédelem

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A személyes adatok védelme

- A személyes adat fogalma (nemzetközi szinten)
 - tisztességes információs gyakorlatok alapelvei (fair information practice principles, FIPPS)
 - OECD Adatvédelmi Irányelvei (1980)
 - EJEE 8. cikke
 - Európa Tanács 108-as Egyezménye
 - Európai Unió Alapjogi Chartája
 - EK Szerződés 286. cikke
 - Európai Parlament és Tanács 95/46/EK irányelve
 - Európai Parlament és Tanács 45/2001/EK rendelete
 - Európai Adatvédelmi Felügyelő (European Data Protection Supervisor, EDPS)

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A személyes adat fogalma (nemzeti szinten)

- Alaptörvény VI. cikke
- 2011. évi CXII. az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény (Infotv.)
- A személyes adatok kezelésének alapelvei: (kifejezett) hozzájárulás elve, célhoz kötöttség elve, alkalmasság elve, korlátozott idejű adatkezelés (szükséges mérték) elve, pontosság elve, tisztességes adatkezelés elve.
- Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

10. Az információszabadság és annak korlátai

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Alapfogalmak

- Információszabadság: a közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatokhoz való hozzáférés biztosítása az állam részéről
- Állampolgárok átláthatatlanok – állam átlátható
- proaktív információszabadság

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az információszabadság nemzetközi szabályozása

- EJEE 10. cikke
- Európai Unió Alapjogi Chartája (11. cikk, 42. cikk)
- Európai Parlament és a Tanács 2003/98/EK irányelve a közzféra adatainak további hasznosításáról
- Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK Irányelve a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az információszabadság nemzeti szabályozása

- Alaptörvény VI. Cikk, IX. Cikk
- Infotv.: „közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat;”

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Nemzeti adatvagyon, közzétételi listák, közadatkereső, központi elektronikus jegyzék

- nemzeti adatvagyon: közérdekű adatok, személyes adatok és közérdekből nyilvános adatok (nyilvántartások) összessége
- a közzétételre kötelezett állami szervek az közzétételi listákon összesítik azon adatok körét, amelyeket nyilvánosságra hoznak
- központi elektronikus jegyzék
- egységes közadatkereső rendszer

A minősített adatok védelme

- 2009. évi CLV. törvény a minősített adat védelméről (Matv.)
- Alapelvek:
 - Szükséges ismeret elve
 - Bizalmasság elve
 - Sérthetetlenség elve
 - Rendelkezésre állás elve

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Adat-fogalmak I.

- Nemzeti minősített adat
- Külföldi minősített adat
- Minősített adat minősítését a minősítő egy adott érvényességi időre jogosult meghatározni.
- A minősített adatokat ún. „védhető közérdekre” hivatkozással lehet titkosítani a minősítési eljárás keretében.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Adat-fogalmak II.

- minősítési szintek:
 - „Szigorúan titkos!”
 - „Titkos!”
 - „Bizalmas!”
 - „Korlátozott terjesztésű!”
- engedélyezési eljárás
- Infotv. és a Matv. kapcsolata:
 - az érintettnek az adatkezelő által kezelt személyes adatairól adható tájékoztatása
 - titokfelügyeleti eljárás

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE